

Guia docent

480USE006 - 480USE006 - Percepció Ambiental i Conflictes Territorials

Última modificació: 15/06/2026

Unitat responsable: Escola Tècnica Superior d'Enginyeria de Camins, Canals i Ports de Barcelona

Unitat que imparteix: 751 - DECA - Departament d'Enginyeria Civil i Ambiental.

Titulació: MÀSTER UNIVERSITARI EN SOSTENIBILITAT I ESTRATÈGIES PER A UNA TRANSICIÓ GLOBAL JUSTA (Pla 2026). (Assignatura obligatòria).

Curs: 2026

Crèdits ECTS: 5.0

Idiomes: Castellà

PROFESSORAT

Professorat responsable: Villares Junyent, Miriam

Altres: Roca Bosch, Elisabeth

METODOLOGIES DOCENTS

MD.1.- Ensenyament expositiu actiu (classe magistral participativa).

MD.2.- Aula invertida (Flipped Classroom).

MD.4.- Estudi de casos.

MD.8.- Aprenentatge basat en reptes.

OBJECTIUS D'APRENTATGE DE L'ASSIGNATURA

K01.2 Reconèixer els impactes de les activitats econòmiques i productives sobre el medi ambient i la societat i considerar enfocaments de sostenibilitat.

K04.2 Explicar els conflictes socioecològics derivats de la urbanització, l'ordenació territorial i el canvi climàtic.

RAT_UPC_4.2 Utilitzar eines participatives per a la planificació i la gestió de projectes sostenibles.

S03.1 Aplicar eines d'anàlisi de conflictes socioambientals en contextos urbans i rurals.

S03.2 Aplicar estratègies participatives per a la gestió de conflictes i la construcció de resiliència.

RAT_UPC_3.1 Integrar enfocaments de gènere a l'anàlisi de problemàtiques socioambientals.

C01.1 Dissenyar estratègies interdisciplinàries per a la planificació de territoris sostenibles.

C04.1 Formular projectes de recerca en sostenibilitat amb enfocaments transdisciplinars i participatius.

HORES TOTALES DE DEDICACIÓ DE L'ESTUDIANTAT

Tipus	Hores	Percentatge
Hores grup gran	22,7	18.15
Hores aprenentatge autònom	80,0	63.95
Hores grup petit	11,0	8.79
Hores grup mitjà	11,4	9.11

Dedicació total: 125.1 h

CONTINGUTS

Tema 1: La preocupació ambiental. Orígens i evolució de les mobilitzacions socioecològiques.

Descripció:

Aparició i evolució de la consciència ambiental. Primer ecologistes, conservacionistes. Principals discursos i moviments socials.

Objectius específics:

Comprendre l'evolució històrica de les interaccions entre les societats i el seu entorn fins a l'actualitat, sobre la base dels canvis tecnològics i culturals que s'han anat produint.

Analitzar les relacions entre el model econòmic de les societats modernes i les arrels de la deteriorament social i ambiental.

Activitats vinculades:

Descripció i anàlisi d'un grup o moviment ecologista.

Dedicació: 3h

Grup gran/Teoria: 3h

Tema 2: Psicologia ambiental i emocions: Eco ansietat i altres emocions vinculades a la crisi global. Ecocentrisme i valors immaterials.

Descripció:

Discursos, arguments i valors sobre: qualitat de vida, consciència ambiental, paisatge, justícia social, identitat local, pertinença i apropiació del lloc.

Objectius específics:

Exposar els diferents elements que componen la ecoansietat. La vulnerabilitat social i la incertesa. Factors que intervenen. Estratègies d'adaptació.

Activitats vinculades:

Debat i lectura

Dedicació: 3h

Grup gran/Teoria: 3h

Tema 3: Ecologia política. Conflictes socials i territorials vinculats al model productiu imperant. Concepte de conflicte, tipus, caracterització. Causes i factors. Els actors, posicionaments i rols.

Descripció:

Característiques i context on es gesten i desenvolupen els conflictes socioterritorials. Descripció i metodologies d'anàlisis dels actors: objectius, rols, posicionaments i formes d'acció col·lectiva. Gestió dels conflictes: negociació, concertació i participació.

Objectius específics:

Comprendre el context en el qual actualment sorgeixen els conflictes socioterritorials com a confrontació entre models de desenvolupament territorial, valors ambientals, distribució desigual dels impactes en la societat.

Realitzar anàlisis institucionals en el marc dels conflictes territorials, reconèixer el paper i la força dels moviments reivindicatius.

Activitats vinculades:

Anàlisi de cas d'estudi. Ús d'indicadors sociodemogràfics. Mapatge d'actors.

Dedicació: 6h

Grup gran/Teoria: 6h

Tema 4: L'anàlisi de conflictes: Metodologies de les ciències socials. Enfocaments col·laboratius i transdisciplinaris.

Descripció:

L'enquesta, l'entrevista i altres mètodes de sondeig.

Activitats vinculades:

Disseny i aplicació d'una metodologia de sondeig: entrevistes, enquestes, observació participant.

Dedicació: 6h

Grup gran/Teoria: 6h

Tema 5: Justícia ambiental i les seves dimensions. Els nous moviments per la justícia climàtica.

Descripció:

Els conflictes ecològic-distributius. Exemples de conflictes en el sud global. El concepte de justícia ambiental i les seves dimensions.

Activitats vinculades:

Lectura d'articles de casos d'estudis.

Dedicació: 6h

Grup gran/Teoria: 6h

Tema 6: Governança, participació i acció comunitària

Descripció:

Participació i implicació de les comunitats locals en la gestió dels espais i la planificació urbana. Antecedents i reconeixement normatiu de la participació ciutadana. Concepte i criteris de participació. Anàlisi institucional i models de governança. Tècniques i experiències participatives. La diagnosi participativa: diàleg entre procés tècnic i el participatiu. Barreres i oportunitats de la participació.

Objectius específics:

Conèixer el context social i polític en el qual s'enquadra el discurs de la participació i els seus antecedents.

Comprendre les diferents fases d'un procés participatiu i les principals tècniques utilitzades.

Ser capaços de realitzar un mapa d'actors i la corresponent anàlisi del marc institucional.

Facilitar criteris per comprendre i valorar de forma crítica les pràctiques participatives en la política pública.

Activitats vinculades:

Sortida i visita a iniciatives d'interès.

Dedicació: 6h

Grup gran/Teoria: 6h

SISTEMA DE QUALIFICACIÓ

Qualsevol acte de frau acadèmic, plagi, ús o tinença a l'abast de mitjans no autoritzats en qualsevol activitat d'avaluació comportarà la qualificació de zero (0) en la prova o lliurament afectat. A més, d'acord amb la normativa de la Universitat, la possible derivació dels fets per a l'obertura d'un expedient disciplinari implicarà que l'assignatura quedi en l'estat provisional de "pendent d'avaluació" fins a la resolució de l'expedient. La gestió d'aquestes incidències es desplega d'acord amb el [Marc d'actuació per a la integritat acadèmica en l'avaluació de la UPC](#).

Notes de activitats dirigides= 30%

Notes treball estudi de cas = 50%

Nota participació a classe i assistència a visites = 20%

BIBLIOGRAFIA

Bàsica:

- García, E. Medio ambiente y sociedad : la civilización industrial y los límites del planeta. Madrid: Alianza, 2004. ISBN 8420641855.
- Nel-lo, O. Aquí, no!: els conflictes territorials a Catalunya. Barcelona: Empúries, 2003. ISBN 8475963803.
- Baigorri, A. (ed.). Transiciones ambientales y participación: estudios de sociología ambiental [en línia]. Salamanca: Amarú, 2012 [Consulta: 31/07/2026]. Disponible a: <http://es.scribd.com/doc/118519108/Transiciones-Ambientales-Web-r2>. ISBN 9788481963472.
- Lemkow, L. Sociología ambiental: pensamiento socioambiental y ecología social del riesgo. Barcelona: Icaria, 2002. ISBN 847426569X.
- Martinez-Alier, J. Land, Water, Air and Freedom. The Making of World Movements for Environmental Justice [en línia]. Northampton: Edward Elgar Publishing, 2023 [Consulta: 09/09/2026]. Disponible a: <https://www.elgaronline.com/monobook-oa/book/9781035312771/9781035312771.xml>. ISBN 9781035312771.
- Cerrillo, A. El Mapa de la crisis ambiental en España : conflictos y soluciones en la era de la transición ecológica. Barcelona: Icaria, 2024. ISBN 9788410328051.
- García, E. Ecología e igualdad : hacia una relectura de la teoría sociológica en un planeta que se ha quedado pequeño. Valencia: Tirant Humanidades, 2021. ISBN 9788418614668.